

Společnost pro církevní právo

ZRCADLO CÍRKVE

10/2020/2

Aktuality Společnosti pro církevní právo
Praha – Brno – Olomouc – Stříbro

13. října 2020 | 11. ročník

Kostel Panny Marie Matky ustavičné pomoci a svatého Kajetána v Praze 28. července 2020: prof. Jiří Rajmund Tretera OP káže při mši svaté pro studenty a učitele Právnické fakulty Univerzity Karlovy. Foto: Jakub Nagy.

Prof. JUDr. Karel Malý oslaví 90 let

V pondělí 26. října 2020 oslaví 90. narozeniny přední český právní historik a organizátor vědeckého života prof. JUDr. Karel Malý, DrSc., Dr. h. c., emeritní rektor Univerzity Karlovy a vedoucí Ústavu právních dějin a Katedry právních dějin její Právnické fakulty.

Karel Malý se narodil v Mnichově Hradišti a po absolvování Právnické fakulty Univerzity Karlovy působí na této fakultě dodnes. V letech 1990–1993 byl předsedou Rady vysokých škol. Po dlouhá léta vedl odborný právní časopis *Právněhistorické studie*.

Po celý život zdůrazňuje význam právních dějin pro formování nastávajících právníků a obzvláště mimořádný význam českých právních dějin pro formování českých právníků.

Během svého života vedl mnoho významných grantových úkolů. Jedním z nich je grant věnovaný první Československé republice, jehož se účastnili i někteří kanonisté a konfesionalisté. Jeho výsledky jsou publikovány v rozsáhlé dvoudílné knize *Československé právo a právní věda v meziválečném období (1918–1938) a jejich místo ve střední Evropě*, která vyšla v roce 2010 v nakladatelství Karolinum v Praze.

Děkujeme panu profesorovi Malému za jeho celoživotní svědectví a za vše, co vykonal pro českou vědu a vzdělání. *Ad multos annos!*

Vděční Jiří Rajmund Tretera a Záboj Horák

Foto HTF UK

P. Tomáš Pospíšil OP odešel na věčnost

S velkým smutkem jsme přijali zprávu, že v pátek 2. října 2020 v ranních hodinách odešel k Pánu P. Tomáš Aleš Pospíšil OP, člen dominikánského kláštera v Plzni.

Narodil se 9. května 1951 v Ostravě. Je absolventem Vysoké školy ekonomické v Praze. Na jeho obrácení ke Kristu koncem 70. let měla zásadní vliv historička umění Růžena Vacková (1901–1982), jedna z prvních profesorek Univerzity Karlovy, vězněná nacisty a po dobu 16 let komunisty.

Po svém vstupu do tajně působícího dominikánského řádu Tomáš studoval již od počátku 80. let teologii na v skrytu působícím Generálním studiu dominikánů, a to pod vedením tehdejšího ředitele studia P. ThLic. Dominika Duky OP, od roku 1986 provinciála. Církevní právo jej zde vyučoval jeho řádový spolubratr JUDr. Jiří Rajmund Tretera OP.¹ Seznámili se spolu již v roce 1980 při studijních víkendech v domku Dominika Duky v Plzni

¹ Viz HORÁK, Záboj, *Prof. JUDr. Jiří Rajmund Tretera: Životopis a příbuzní*, in: HORÁK, Záboj, SKŘEJPKOVÁ, Petra (eds.), *Poceta Jiřímu Rajmundu Treterovi*, Leges, Praha, 2020, s. 368.

– Lobzích, v Revoluční ulici 50. Po Dukově návratu z vězení na podzim 1982 se studium soustředilo do domku v Praze – Lysolajích, tajného kláštera (dnes kláštera dominikánských mnišek). Na kněze byl vysvěcen za zavřenými dveřmi dominikánského kostela v Lipsku v roce 1987, spolu s bratřími Ing. Vojtěchem Soudským a PhDr. Tomášem Bahounkem.

Po převratu se s velkým nadšením zapojil do činnosti obnovované československé dominikánské provincie. Byl vyslán na postgraduální studia teologie na Univerzitu sv. Tomáše Akvinského (Angelicum) a v 90. letech patřil k pastoračnímu týmu v klášteře sv. Jiljí v Praze na Starém Městě a zakladatelské generaci bratří působících v tomto konventu.

Po svém přeložení z kláštera sv. Jiljí působil v dominikánských kláštorech ve Znojmě a poté dlouhodobě v Plzni na Slovanech, kde sloužil ve farním kostele Panny Marie Růžencové. Radostnou návštěvu v tomto klášteře v červenci 2015 ukazuje fotografie, na níž je otec Tomáš letně oblečen.

Otec Tomáš byl velkým znalcem dogmatiky, učení sv. Tomáše Akvinského, a také jeho kázání se vyznačovala velkou teologickou hloubkou. Byl konzultantem Komise pro nauku víry České biskupské konference, členem redakční rady časopisu *Communio* a členem Společnosti Tomáše Akvinského (S. I. T. A.).

Otec Tomáš Pospíšil nám byl vzdělaným a vnímavým společníkem ale především milým přítelem.

Pohřební mše svatá byla sloužena v sobotu 10. října 2020 v kostele Panny Marie Růžencové v Plzni. Tělo otce Tomáše bylo uloženo do řádového hrobu na Ústředním hřbitově v Plzni. *Requiescat in pace.*

Otec Tomáš Pospíšil OP o kněžství

Na následujících řádcích přinášíme příspěvek o. Tomáše Pospíšila OP do ankety Kde nacházejí svůj vzor a motivaci současní kněží, kterou uveřejnil časopis Salve: Revue pro teologii a duchovní život, č. 2/2010.

Musím s povděkem uznat, že vlastně teprve příležitost k účasti na této anketě mi pomohla ujasnit si určité věci, ke kterým člověk asi jen pomalu získává reflektovaný odstup.

Konvertoval jsem v dospělém věku a můj pojem kněžství byl zcela literární a věcně mlhavý, bez jakékoli zkušenosti chrámu, liturgie, osobního kontaktu. V samých počátcích

konverze pro mne byl fascinující kněžskou (tak jsem ji vnímal, jako kněze-proroka) postavou prorok Jeremiáš – v podání Franze Werfela, neboť Písmo jsem dosud neznal. V posledním období před přijetím křtu měla na můj vývoj zásadní vliv prof. Růžena Vacková, k níž jsem z Prozřetelnosti směl víceméně pravidelně docházet posledních deset let jejího života. Má-li hodnotu příklad, má ji nepochybně i ten, kdo k onomu příkladu přivádí, a to byla ona. V mnoha případech z vyprávění, v řadě případů dokonce in persona jsem u ní poznal spoustu velkých kněžských osobností v dějinách církevních i kulturních. Přemnozí hráli vynikající úlohy v dějinách křesťanského boje a podobni Jeremiášovi byli chváleni i haněni, vysmíváni a zavíráni do žalářů, a přec zůstávali služebníky Božími na cestě do nebeského Jeruzaléma, když ten pozemský byl všelijak ohrožován.

Přijal jsem křest a vzápětí poznal otce Jiljího Dubského, dominikána u Sv. Jiljí. Po léta jsem tam bezmála denně ministroval a zblízka se radoval ze setkávání s další velkou kněžskou osobností. Netrvalo dlouho a pocítil jsem povolání k dominikánům, v němž bylo kněžství implicitní, nikdy samostatné. Byl jsem přijat a poznal otce Dominika Duku. Samozřejmě jsem se pak setkával s mnoha a mnoha dalšími kněžími, ale pro formaci mého budoucího kněžství byli určující výše jmenovaní.

Jak vysvítá, neměl jsem zkušenost s knězem-obřadníkem či katechetou nebo farářem. Můj typický kněz byl v komunistickém nebo jiném arestu, v podzemí, živil se třeba prací ve Škodovce, studoval ve vlaku, v práci i v hospodě, celebroid, kdekoli to bylo vhodné, a byl svědkem až po Trůn Beránkův. Byl snad někdo méně knězem v Dachau či v Leopoldově, v PTP či v dolech? Je menší kněžství toho, kdo přišel o zrak, o ruku, o paměť?

Teprve po řadě let kněžské služby jsem byl trochu překvapeně konfrontován s takovým pojetím kněžství, které vidí jediný přiléhavý prototyp v panu faráři. Bývám trochu bezradný, co na to říkat. O to více si uvědomuji, za co vděčím té osobní cestě, kterou mi Pán Bůh vybral. Prostřednictvím Růženky, Jiljího a Dominika jsem byl přiveden ke sv. Dominikovi a sv. Tomášovi, které jsem vždycky od samého začátku vnímal tak, jak je oni tři učitelé pro mou začátečnickou nevědomost předložili – jako eminentně kněžské velikány, a tudíž vzory kněžství.

Posléze se díky studiu projevil další vhléd. Plnosti služebného kněžství se těší až biskup. Kněz-presbyter má své kněžství jedině jako podíl (tj. částečný) na této plnosti, z čehož vyplývá určitý nepominutelný rámec a závislost, což se projeví i u určitých příkladů kněžství. Ve vlastním případě považuji za silné potvrzení znaků, které mi Prozřetelnost připravila, že zrovna Dominik Duka byl vyvolen k získání plnosti kněžství.

Konečně největším studijním „objevem“, k němuž se zkušenostně asi dozrává velmi osobními cestami, je to, že každé kněžství je přece nějakou participací na kněžství jediného Velekněze Nové Smlouvy. Tady samozřejmě musí jít rovněž o vzor, ale nejen to. Ontologickou hloubku vztahu našeho kněžství ke Kristu je možné „vidět“ při jejím liturgickém vyjádření, když na základě svého kněžského charakteru (ontologický aspekt kněžství) jedná kněz *in persona Christi*.

Shrnuto a uspořádáno vzestupně: formační vzory (působí nadále) pro mé kněžství jsou kněz-prorok Jeremiáš, Růženka Vacková jako prezentátorka a svědecké osvětlení, Jiljí Dubský a Dominik Duka, spolu se všemi svatými Dominik a Tomáš Akvinský a v nich ve všech prosvítající zdroj Ježíš Kristus.

Nezbytným základem pro služebné kněžství je všeobecné, křesťanské kněžství. Snad lze říci, že aspoň v jistém smyslu má Maria jakousi plnost tohoto všeobecného kněžství, navíc je to Matka Spasitelova a Matka církve, takže vlastně celé naše kněžství je pohrouženo do jejího mateřství – bylo by možné, aby i ona nebyla vzorem?

Zprávy ze stříbrské skupiny SPCP

S radostí jsme přijali zprávu, že ve *Stříbrském zpravodaji* č. 10/2020 vyšla celostránková informace o Společnosti pro církevní právo a založení její nové místní skupiny ve Stříbře. Stříbrský zpravodaj vydává Městské kulturní středisko Stříbro, pod vedením šéfredaktora Mgr. Davida Blažka na krásném křídovém papíře v nákladu 870 výtisků. Děkujeme Bc. Františku Kratochvílovi, předsedovi místní skupiny SPCP ve Stříbře, za zajištění této prezentace. Odkaz na internetovou stránku, na níž je Stříbrský zpravodaj uveřejněn, je zde: <http://www.mustribro.cz/ruzne/stribrsky-zpravodaj/>. Informace o SPCP je na s. 16.

S politováním sdělujeme, že plánovaná přednáška místní skupiny SPCP ve Stříbře na téma Význam církevního práva a jeho vyučování, která se měla konat v sobotu 24. října 2020, se z důvodů hygienických opatření *neuskuteční*. O novém termínu budeme včas informovat.

Gratulace

Dne 6. října 2020 úspěšně složil advokátní zkoušky JUDr. Marek Novák, interní doktorand v oboru římského práva na Právnické fakultě Univerzity Karlovy, redaktor anglických textů v Revue církevního práva, překladatel anglických textů všech periodik SPCP, autor grafických návrhů plakátů a dalších tiskovin Společnosti pro církevní právo.

R. D. ICLic. Bc. Th. Štefan Brinda, který je knězem královéhradecké diecéze a administrátorem farností Licibořice a Bojanov u Chrudimi a členem Společnosti pro církevní právo, obhájil dne 6. října 2020 na Fakultě práva, kanonického práva a správy Katolické univerzity Jana Pavla II. v Lublině svou doktorskou práci na téma *Poslušnost duchovních ve vztahu k ordináři podle Kodexu kanonického práva z roku 1983*.

Vedoucím jeho práce byl prof. Dr. Mirosław Sitarz, vedoucí Katedry ústavního a veřejného práva církevního téže fakulty, přítel Společnosti pro církevní právo, který se od 1. září 2020 stal prorektorem Katolické univerzity Jana Pavla II.

Dne 10. října 2020 oslavil své jmeniny místopředseda Společnosti pro církevní právo doc. Záboj Horák. Z českého oficiálního kalendáře bylo jeho jméno z nepochopitelných důvodů před mnoha lety vynecháno. Gratulujeme mu tedy alespoň tímto způsobem.

Z nové literatury

MORAVČÍKOVÁ, Michaela (ed.). *Financovanie cirkví a náboženských spoločností. História a súčasnosť*, Wolters Kluwer, Bratislava, 2019, 130 s., ISBN 978-80-571-0160-4.

z obsahu:

- PŘIBYL, Stanislav, *Dobrovolná chudoba jako výzva pro život duchovních*, s. 7–15,
ŠVECOVÁ, Adriana, LACLAVÍKOVÁ, Miriam, *Tradícia a perspektívy odmeňovania duchovných v podmienkach Československej republiky v rokoch 1918–1950*, s. 16–25,
CSUKÁS, Adam, *Cirkevná konkurencia v Československu*, s. 26–44,
MENKE, Monika, *Realizace zákona č. 428/2012 Sb. o majetkovém vyrovnání ze strany ženských řeholních institutů v ČR*, s. 45–61,
NĚMEC, Damián, *Nový systém financování cirkví a náboženských společností v České republice*, s. 62–75,
РОРОВА, Olga Valentinovna, *Практики финансирования религиозных объединений в современной России*, s. 76–89,
NĚMEC, Damián, *Realizace zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi a náboženskými společnostmi v Českobratrské církvi evangelické*, s. 90–115,
MENKE, Monika, *Realizace zákona o majetkovém vyrovnání s církvemi v Církvi československé husitské*, s. 116–129.

Časopisy

NĚMEC, Ronald, *Filozoficko-právní esej o sexuálním zneužívání ne/zletilých rodičů, duchovními, učiteli a skauty*, in: Advokátní deník, 7. 9. 2020, vydává Česká advokátní komora, dostupné z:

<https://advokatnidenik.cz/2020/09/07/filozoficko-pravni-esej-o-sexualnim-zneuzivani-ne-zletilych-rodici-duchovnimi-uciteli-a-skauty/>.

Periodikum Zrcadlo cirkve, Aktuality Společnosti pro církevní právo Praha – Brno – Olomouc – Střibro vydává a rozesílá Společnost pro církevní právo, z. s., Sudoměřská 25, 130 00 Praha 3.

Fotografie na titulní straně: Kostel Panny Marie Matky ustavičné pomoci a svatého Kajetána v Praze 28. července 2020: prof. Jiří Rajmund Tretera OP káže při mši svaté pro studenty a učitele Právnické fakulty Univerzity Karlovy. Foto: Jakub Nagy.

Šéfredaktor: P. Jiří Rajmund Tretera OP
Zástupce šéfredaktora: Záboj Horák
Redakční rada: Jan Beránek, Vojtěch Círus, Tomáš Grundza, Jakub Nagy, Marek Novák, Jan Svatoš
Úprava fotografií: Antonín Krč

Starší čísla online: spcp.prf.cuni.cz/aktuality. Zrcadlo cirkve vychází dvakrát měsíčně.
spcp@prf.cuni.cz

ISSN 2695-0111